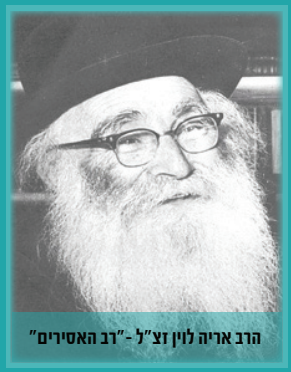
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

כ"ו אייר תשפ"א

גליון מספר 214

פרשת בהר - בחוקותי

דרך חיים

"וכי ימוך אחיך עמך", אומר המדרש (יקרא רבה פרשה לד אות ב): "הדא הוא דכתיב "מלוה ה' חונן דל" (משלי יט), אמר ר' אלעזר כתיב "נותן לחם לכל בשר", בא זה וחטף לו את המצוה, אמר הקדוש ברוך הוא עלי לשלם לו גמולו, הדא הוא דכתיב "וגמולו ישלם לו" (משלי יט)".

המגיד מדובנא מבאר את המדרש בדרך משל. לעשיר גדול אחד היו שני בנים שגרו במדינת הים, האחד עשיר והשני עני. לאחר שנים רבות שלא פגשו אחים אלה את אביהם הגיעה אליהם אגרת מאביהם כי אחיהם הקטון, שגר עם אביהם בביתו, עומד להינשא ומוזמנים שניהם אל בית האב לשמוח עימו בשמחת הכלולות. הוא ציווה על האח העשיר כי ידאג לכל הוצאות הדרך עבור אחיו-שכנו העני, וכי כל הוצאה מהוצאות הדרך שיעשה לכבוד אביו תשולם לו בחזרה ממיטב כספי האב. משקיבל העשיר את בקשת אביו רכש לאשתו ולבניו בגדים מפוארים והתכונן לנסיעה, וטרם צאתו לדרך נזכר כי עליו להביא את אחיו עימו, וקרא לו בחפזון שיבוא ויצטרף עימו. האח העני לא ידע במה מדובר, אך האח העשיר זירזו לעלות למרכבתו ולצאת תיכף ומיד לדרך. משהגיעו האחים למחוז חפצם נשמע הקול בבית אביהם כי בניו הגיעו. יצאו המחותנים בלוויית עם רב ללוות את פני הבאים. בראשונה ירד האח העשיר בבגדי הוד והדר, וישאלו האנשים 'מיהו האיש הלזה?'. השיבו להם כי גביר זה הוא בנו של האב.

ואחרי כן יצא אחיו בבגדים מרופטים, ושאלו אף עליו 'מיהו זה?', והשיבו כי גם הוא בנו של האב, ומקום מגוריו במקום מגורי אחיו. הדבר נראה לאורחים מוזר, אך שתקו ולא אמרו דבר. מקץ שלושה שבועות מימי החתונה אמר האח העשיר לאביו הגביר כי אין הוא יכול לשהות עוד עימו בביתו, משום שעליו לחזור לעסקיו. אמר לו אביו שייסע לשלום, ואין הוא רוצה לעכב אותו להישאר עימו. לשמע הדברים תמה העשיר הכיצד זה שאביו לא חושב לשלם לו את כל מה שטרח והוציא על נסיעתו וקניותיו עבור החתונה. לא עמד הבן בשתיקתו והראה לאביו את חשבונו, כמה עלו בגדיו ובגדי בני משפחתו, כמה עלתה לו הוצאת הדרך ועוד כהנה וכהנה. השיבו אביו 'אין אני חייב לשלם לך מאומה'. נזעק הבן 'והלא הבטחת לי לשלם את כל הוצאותיי עבור החתונה'. נענה האב ואמר 'תתבונן היטב באגרת ותראה כי אמרתי שכל הוצאה שתיעשה לכבודי תשולם לך ממיטב כספי. ואם באמת עשית לכבודי, כיצד זה שכחת את בני-אחיך העני ולא טרחת להלבישו כראוי?! הבאת אותו עימך ערום ויחף ולא טרחת על עגמת הנפש שתהיה לי מכך. אין לך ראייה גדולה מזו שכל מה שעשית בטרחת הדרך וקניית בגדי החמודות לכבודך עשית ולא לכבודי'.

חתם המגיד ואמר כי נמשל הדברים הוא מה

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

שהקב"ה כתב אגרת על האדם כי כל הוצאותיו לכבוד ה' יתברך ישולמו לו, כמאמר חז"ל (ביצה דף טז.) "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב, והוצאת בניו לתלמוד תורה. שאם פחת - פוחתין לו, ואם הוסיף - מוסיפין לו". אמנם איך אפשר להיכנס לשבת ויום טוב כשמעדנים ומחמודות על שולחנו ולומר כי עשה זאת לכבודו יתברך, בעוד אחיו העני ביתו ריקם. אם כך התברר כי כל מה שהוציא על תענוגות לא היה בכדי להתענג על ה' כי אם לענג עצמו בלבד. אם אדם נוהג כן פונה אליו הקב"ה ושואלו 'מה אתה מבקש ממני החזר על הוצאותיך', דווקא מי ש"חונן דל" נקרא "מלוה ה'"- שהקב"ה פורע את 'חובו' לו ונותן לו אף על הנאותיו שלו.

זה מה שהנביא ישעיהו (נח ז) אומר "הלוא פרס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערם וכסיתו" אז יתקיים בך "ומבשרך לא תתעלם" כי הקב"ה ישיב לך אף את הנאות הבשר שלך עצמך. כך אומר ישעיהו מתברר גם כי מי שמקיים "אם תשיב משבת רגלך עשות חפציך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר", כלומר גודר עצמו במעשיו מחשבותיו ודיבוריו ביום שבת קודש מלעשות בצרכיו הגופניים- "אז תתענג על ה' והרכבתיך על במותי במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר", רק באופן כזה מתברר שהתענוג שלך אינו תענוג הגוף אלא התענגות רוחנית לעשיית נחת רוח לבורא יתברך.

שבת שלום!

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

כשנתיים וחצי לאחר נישואיו נולדו לר' אריה שתי בנות, ופרנסתו נעשתה דחוקה מעט. רבו, ר' חיים ברלין, יעץ לו לצאת לחוץ-לארץ והקב"ה יסייע לו למצוא מקור פרנסה. ר' אריה יצא לאנגליה, שם נקשרה נפשו בנפש אחד מגדולי צדיקי לונדון הנודעים, ר' אברהם אבא ורנר, שקירבו וחיבבו מאד.

ר' אריה סיפר מעשה פלא שאירע בביתו של גאון וצדיק זה ביום הפורים. אחר הסעודה בשעת לילה מאוחרת הגיעו לביתו שני אחים כשאותות בכי על פניהם. שאלם ר' אברהם מה קרה להם, והם ביקשו לדבר עם הרב ביחידות, אך הוא ענה כי אין מניעה שישאלו את שאלתם גם בפני ר' אריה. נאותו האחים וסיפרו כי לפני מספר שבועות נפטר אביהם, ומלבדם יש עוד אחות נשואה. והנה לפני שבועיים כאשר שהתה אחותם לבדה בבית, היא שמעה דפיקה בדלת, ומשניגשה לפתוח ראתה את דמות אביה לפניה בדלת ביתה. מיד אחז בה פחד גדול והיא נפלה לארץ מעולפת. השכנים ששמעו את קול נפילתה באו והשיבו את רוחה, והיא התעוררה אך לא סיפרה לאיש את סיבת עלפונה. לאחר מכן, ביום תענית אסתר שוב ישבה לבדה בביתה, ופתאום הופיעה דמות אביה לנגד פניה, והיא התעלפה שוב. הרופאים שהוזעקו הצליחו בקושי להשיב את רוחה- וכעת היא חולנית גדולה, חרדה ומבוהלת. כך סיפרו האחים ופרצו בבכי ושאלו את הרב לעצתו.

הרב דחה אותם בתחילה, באמרו כי זהו רק דמיון הנובע מחולשת העצבים של אחותם. אך הם בשלהם כי באמת כך אירע, ושוב פרצו בבכי וסיפרו כי הם יודעים שלאביהם אין

המשך בעמוד הבא

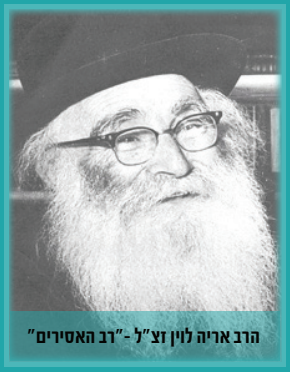
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

מנוחה בעולם האמת, כיוון שהיה פורק עול ולא הניח עבירה שלא עבר עליה. משמע זאת הרב התייחס לדבריהם אחרת ואמר להם כך: "אני מציע לכם שני דברים- ראשית, תקבלו על עצמכם שמירת שבת בדקדוק עד חג השבועות (ר' אריה הוסיף לומר כי בחכמתו לא רצה הרב לומר להם לשמור שבת כל ימי חייהם, מחשש שלא יעמדו בכך, משום שהיו פורקי עול כאביהם, וסבר כי אחר שיתחילו בכך ימשיכו מעצמם). שנית, תקבלו על עצמכם לומר 'קדיש' על אביכם ג' פעמים ביום".

אחרי כמה שבועות שהיה ר' אריה אצל ר' אברהם אבא הגיעו אחים אלו בשנית, וסיפרו לרב כי מאז הקבלות שקיבלו על עצמם לא חזר המחזה על עצמו, וגם אחותם הבריאה ומרגישה בטוב בחסדי שמים.

(דרך אבות עמודים ריח-ריט)

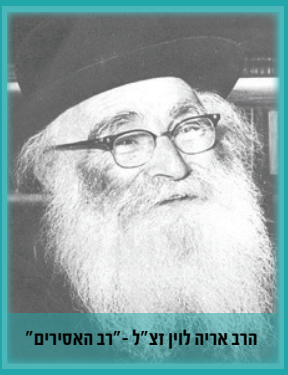
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בעזרת ה' ביום רביעי הבא עלינו לטובה אנו זוכים להיכנס לחודש סיון. חודש זה בו ניתנה תורה זכה לשם מיוחד 'חודש תליתאי'- החודש השלישי, בו ניתנה תורה משולשת מתורה-נביאים-כתובים לעם משולש בכהנים-לווים-ישראל על ידי משה רבנו שהיה הבן השלישי לאימו.

כותב השל"ה הקדוש (מסכת תמיד - נר מצוה) כי מפאת מעלת החודש הזה יש להקפיד בערבו להתפלל שיהיה לו זרע כשר, וזה לשונו: "וביותר צריך זירוז להתפלל שיהיה לו זרע כשר עד עולם, ואגב כל צרכיהם וזיווגם, מה' יצא הדבר. ולבי אומר, שעת רצון לתפילה זו בערב ראש חודש סיון, הוא החודש שבו נתנה התורה, ואז נקראים בנים לה' אלהינו. וראוי לישב בתענית ביום ההוא, הוא ואשתו, ויתעוררו בתשובה, ויתקנו כל ענייני הבית, איסור והיתר, וטומאה וטהרה, וכל העניינים, ויתנו צדקה לעניים הגונים. ואם אפשר לבעל להתענות אז הפסקה, מה טוב ומה נעים, ועל כל פנים יהיה תענית גמור בכל דיני תענית צבור". הוה אומר שנכון לנהוג בערב ראש חודש יום תשובה והתעוררות, בנתינת צדקה ותענית (למי שמסוגל)- מלבד מה שיש הנוהגים להתענות בערבי ראש חודש משום 'יום כיפור קטן' ולומר מקרב לב תפילה יקרה זו:

אתה הוא ה' אלהינו עד שלא בראת העולם, ואתה הוא אלהינו משבראת העולם, ומעולם ועד עולם אתה אל. ובראת עולמך בגין לאשתמודע אלהותך באמצעות תורתך הקדושה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל 'בראשית' בשביל תורה (בראשית רבה פ"א ס"ד) ובשביל ישראל (ויקרא רבה פל"ו ס"ד). כי הם עמך ונחלתך, אשר בחרת בהם מכל האומות, ונתת להם תורתך הקדושה, וקרבתם לשמך הגדול. ועל קיום העולם ועל קיום התורה, בא לנו ממך ה' אלהינו שני צווים. כתבת בתורתך (בראשית ט, א; ז) 'פרו ורבו'. וכתבת בתורתך (דברים יא, יט) 'ולמדתם אותם את בניכם'. והכוונה בשתיהן אחת, כי לא לתוהו בראת כי אם לשבת, ולכבודך בראת יצרת אף עשית, כדי שנהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי כל עמך בית ישראל יודעי שמך ולומדי תורתך [לשמה].

ובכן אבוא אליך ה' מלך מלכי המלכים ואפיל תחינתי, ועיני לך תלויות עד שתחנני ותשמע תפילתי, להזמין לי בנים ובנות, וגם הם יפרו וירבו, הם ובניהם ובני בניהם עד סוף כל הדורות, לתכלית שהם ואני ואנחנו כולנו יעסקו בתורתך הקדושה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות

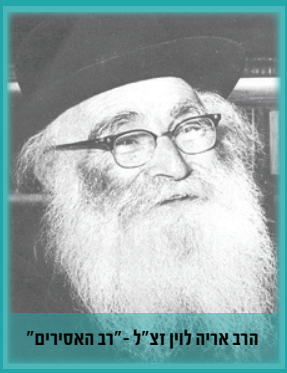
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך לאהבה וליראה את שמך.

אבינו אב הרחמן, תן לכולנו חיים ארוכים וברוכים, מי כמוך אב הרחמן זוכר יצוריו לחיים ברחמים, זכרנו לחיים נצחיים, כמו שהתפלל אברהם אבינו 'לו יחיה לפניך' (עי' בראשית יז, יח), ופירשו רבותינו ז"ל (תרגום יונתן שם; רש"י שם) ביראתך.

כי על - כן באתי לבקש ולחנן מלפניך, שיהא זרעי וזרע זרעי עד עולם זרע כשר, ואל ימצא בי ובזרעי ובזרע זרעי עד עולם שום פסול ושמץ, אך שלום ואמת וטוב וישר בעיני אלהים ובעיני אדם, ויהיו בעלי תורה, מארי מקרא, מארי משנה, מארי תלמוד, מארי רזא, מארי מצוה, מארי גומלי חסדים, מארי מדות תרומיות, ויעבדוך באהבה וביראה, יראה פנימית לא יראה חיצונית, ותן לכל גויה וגויה מהם די מחסורם בכבוד, ותן להם בריאות וכבוד וכח, ותן להם קומה ויופי וחן וחסד. ויהיה אהבה ואחוה ושלום ביניהם, ותזמין להם זיווגים הגונים מזרע תלמידי חכמים מזרע צדיקים, וגם הם זיווגם יהיו כמותם, ככל אשר התפללתי עליהם, כי זכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

אתה ה' יודע כל תעלומות, ולפניך נגלו מצפוני לבי, כי כוונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש, ולמען תורתך הקדושה, על כן ענני ה' ענני בעבור האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ובגללם תושיע בנים להיות הענפים דומים לשרשם, ובעבור דוד עבדך, רגל רביעי במרכבה, המשורר ברוח קדשך: 'שיר המעלות אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו. יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך. הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'. יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך. וראה בנים לבניך שלום על ישראל (תהלים קכח).

אנא ה' שומע תפלה, יקויים בנו הפסוק (ישעיה נט, כא) 'ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם'. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

המשך בעמוד הבא

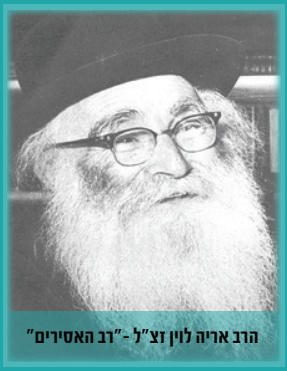
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אין אומרים תחנון מראש חודש סיון ועד יום י"ב בו. בראש חודש מטעם שמחת היום, כבכל ראש חודש. בימים ג'-ה' לחודש משום שהם היו 'ימי ההגבלה' ימים בהם התכוננו עם ישראל בקדושה וטהרה למתן תורה. ביום ו' משום שהוא חג השבועות. ביום ז' שהוא אסרו חג, והוא 'יום טבוח' - יום בו היו מקריבים קרבנות ראיה בשנה בה יוצא חג השבועות בשבת, ומח'-יב' לחודש הם ימי השלמה למי שלא זכה להקריב את קרבן הראיה בחג עצמו. ביום ב' בחודש אין אומרים תחנון משום שהוא 'יום מיוחס', הוה אומר יום המוטל בין שני ימים בהם אין אומרים תחנון, ולכן אין אומרים בו. ויש המבארים שהכוונה היא שביום הזה ניתן הייחוס המיוחד לישראל, שבו נאמר להם "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט ו).

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

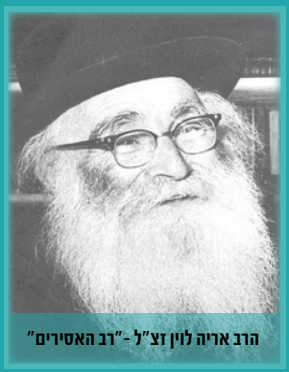

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | מהי דעת חכמי הסוד בעניין תספורת בספירת העומר?

תשובה | דעת מרן קודש הקודשים האר"י זצ"ל (פע"ח שער כ"ב פ"ז, וכן הובא במורה באצבע לחיד"א סי' ח' אות רכ"א) שימים אלו אסורים בתספורת לא בגלל האבלות אלא בגלל שהם ימי דין התלויים בשערות. לכן לדעתו אפילו בעל ברית וחתן, וכן ביום ל"ג בעומר, אסור להסתפר בשום אופן.

מתי כן מותר לדעת המקובלים להסתפר; במנחת אלעזר (ח"ג סי' ס"ה) מביא שהמהרח"ו היה מסתפר ביום מ"ח לעומר משום שזו כוונת האר"י. אולם הובא במנהגי הרש"ש (אות כ"ה), וכן כתב החיד"א (שם), שהאר"י הקדוש היה מסתפר רק בערב החג ממש, אלא אם יש סיבה מיוחדת להקדים את התספורת.

שאלה | האם יש בקפה משום בישולי גויים?

תשובה | אפשר להקל בזה, אולם המחמיר תבוא עליו ברכה. ובמקום שיש לחשוש שהיה קודם חלב עכו"ם באותו כלי- ישתו בני ספרד את הקפה דווקא בכלי זכוכית, ואשכנז ישתה בכלי חד פעמי.